

WIBE VEENBAAS

Een plek om je plek te vinden

TEKST: MIRJAM BROEKHUIZEN INTERVIEWS: MIRJAM DIRKX EN WIETSKJE JANSEN SCHOONHOVEN

Het vuur overleveren

Generaties lang was het de traditie dat de oude olielamp van ouder op kind doorgegeven werd. Die traditie begon in een tijd, dat de olielamp van grote waarde was. Het licht werd in de schemertijd aangestoken, zodat het lichtpuntje het huis in de lange winteravonden zou verlichten. Het was een goed gebruik om dagelijks de lamp op te poetsen met je mouw: een schijnbaar alledaags huishoudelijk karweitje, een heilig ritueel tegelijkertijd. De oude olielamp is een draaglamp, je draagt het licht in de avond met je mee door het huis, als je buiten wilde gaan kijken, dan nam je het licht mee naar buiten in de nacht, zodat je kon zien waar je voeten gingen. Als je met je mouw de lamp opwreef, eerde je daarmee de voorouders, van wie je het licht doorgegeven had gekregen. Je draagt de lamp en de lamp draagt jou. Zorg ervoor dat er altijd kruiken olie in je kelder staan, om de langste, kilste en donkerste nachten van het bestaan te verlichten. Vertrouw erop dat die nachten aanbreken. Wie het levensvuur hoedt, moet ervoor zorgen dat er voldoende olie is om het licht te dragen, een vlam om het licht te ontsteken en ogen om te zien. Eén lichtje is genoeg.

Landingsplaats

Phoenix Opleidingen bestaat 25 jaar en mij valt de eer te beurt om dit jubileumartikel te schrijven. *Het* moment om een vlammetje bij de kruiden en mirre van de ziel van de mythische feniks te houden, in een poging de spirit van het instituut in haar geuren en kleuren tot leven te brengen. In dit artikel vertellen de oprichters en voortbouwers van Phoenix hun anekdotes en verhalen over de grondtonen en bouwstenen van het instituut en over de ontwikkeling van het gedachtegoed door de jaren heen, afgewisseld met korte tekstjes waarin het zilveren pad dat het instituut ging, zich tot op de dag van vandaag ontvouwt. Voor mij geldt, dat ik zo'n 20 jaar geleden voor het eerst het paadje naar de voordeur van

Raiffeisenlaan 26a op liep. 'Die vliegangst van jou staat een prachtige loopbaan in de weg', zei mijn leidinggevende, 'Ga naar Phoenix.' Zo klopte ik, vergezeld van vliegangst, op de deur van Phoenix en stond ik ruim een uur later verward weer buiten met het innerlijk besef dat niet het vliegen, maar de angst om te landen mij in de greep hield. Het paadje op de Raiffeisenlaan werd een landingsbaan en Phoenix een plek om neer te strijken. Lang en vaak genoeg om het welkom dat ik bij Phoenix ervoer en ik tot in mijn cellen wantrouwde, het voordeel van de twijfel te geven. Door de jaren heen veranderde mijn plek binnen Phoenix van cliënt naar cursist naar collega en zo ervoer ik de weg die Phoenix als instituut ging, van binnenuit. Van 'een plek waar het goed toeven is' naar een 'een plek om je plek te vinden.' Hoe dat zo kwam? >

WIBE: 'Mijn lijfspreuk was in het begin 'een plek creëren waar het goed toeven is'. Ik heb er wel vijftien jaar over gedaan om te ontdekken dat het een goede plek was voor mij en dat ik mijn plek niet hoefde te creëren, maar slechts aan te nemen. En nu noem ik Phoenix 'een plek om je plek te vinden'. Boeiend, nietwaar? Zo evolueerde dit instituut en ons werk daarbinnen naarmate ons leren zich verdiepte. En de diepte van de taal evolueert daarin mee; dezelfde woorden krijgen op een andere laag betekenis.'

In het bewegen bewegen zijn

De gymzaal vol kinderruim met kinderen die in tweetallen ballen overgooien; het stuiten van ballen, stemmen, gymschoenen, gelach. Vangen en gooien, vangen en gooien. Ze is 10 jaar en ze heet Romy. Hoe ze haar best ook doet, ze vangt geen bal. De gymleraar kijkt goed naar haar. Hij heeft haar laten zien hoe ze uit kan reiken naar de bal, mee te gaan in de beweging die de bal maakt en deze rustig naar zich toe te bewegen als hij komt. Ze doet wat hij zegt. Daar komt de bal, in een kleine boog naar haar toe. Haar open handen strekken zich naar voren uit. Juist als de bal er is, komt er een spanning over haar, ze verkrampst. Keer op keer mist ze en moet ze achter de bal aan. Hij gaat achter haar staan en blijft daar een tijdje. Ze vangt de bal. En de volgende en ook de bal die daarna volgt, drie keer achter elkaar vangt ze de bal. Hij loopt door naar het volgende kind, in zijn ooghoeken volgt hij Romy. De bal ontglipt haar. En de volgende. Hij doet een stap achterwaarts, zodat hij weer achter haar staat. Ze vangt.

Was het Romy die het vonkje van het fenomenologisch gedachtegoed in Wibe deed opvlammen? In ieder geval droeg deze ontdekking in Wibes tijd als gymleraar bij aan zijn queeste om antwoorden te vinden op vervreemding en afsplitsing en aan zijn intrinsieke verlangen om door te dringen tot het wezen van het bestaan.

Met zijn talent voor het voortbouwen op het gedachtegoed dat hij vanuit fenomenologische waarneming, kennis en ervaring opdeed, is Wibe een belangrijk architect van het leeuwendeel van de opleidingen en de vele actuele leermodellen van Phoenix Opleidingen. In de boeken van Phoenix werd en wordt hard gewerkt aan het integreren van de vruchten van dat gerijpte gedachtegoed. Dat de tekens in het uiterlijk proces van de mens een echo zijn van het innerlijk proces, maakt dat Wibe er altijd naar streeft om binnen en buiten in verbinding te brengen. De integratie van de weg van de mens, het ambachtelijke en de wetten van het leven zijn weerspiegeld in alle dimensies van het instituut Phoenix Opleidingen. Zo zag Wibe erop toe dat het innerlijk ritme van doorleefde groei gelijke tred hield met wat vorm kreeg in opleidingen, workshops en leerconcepten. Voor mij, opgegroeid in bedrijven waar de aandacht alsmaar op de buitenwereld van klant en markt en het opjagen van de winstcijfers was gericht, was Phoenix met haar interne oriëntatie een vreemde vogel. Ook fascinerend, want de jachtige onrust die er was in de organisaties waar ik werkte, stond in schril contrast met de rust die ik ervoer bij Phoenix; op het innerlijk gericht en juist daarin succesvol. De groei van Phoenix deed me vaak denken aan de natuurlijke groeiwijze van een boom. De tastende wortels van het instituut vonden met het klimmen van de jaren diepere en bredere grond. De inmiddels dikke stam kreeg de tijd om ringsgewijs van binnen naar buiten te groeien en >

de kruin vond voldoende bedding om tot volle wasdom te komen en vrucht te kunnen dragen. Geen groeifase werd overgeslagen, noch werd de groei opgejaagd. Wibe bleef dicht bij zijn oorspronkelijke intentie met de oprichting van het instituut en hij bleef de natuurlijke groeibeweging getrouw en hield daar gelijke tred mee in zijn besluitvorming. Wat ontwikkeld werd aan gedachtegoed, opleidingen en workshops, werd van binnen naar buiten ontwikkeld; je kunt niet doorgeven wat je niet eerst doorleefd en geïntegreerd hebt. Hij besloot Phoenix in een traditie te zetten, zodat de eigenheid van het instituut en haar erfgoed behouden kon blijven. Jonge loten aan haar stam vinden nu een lange traditie als stevige basis om aan te ontspruiten.

Leermeester, waar ben je?

In oude tijden was het gebruikelijk om een leermeester te hebben. Je wist bij wie je terecht kon als je behoefte had aan wijze raad, een luisterend oor, of aan iemand die het pad al was voorgegaan en bij wie je even aan kon leggen. De leraar initieerde je in jouw leerproces en als je de lessen die bij jouw leerfase hoorden had geïntegreerd, dan werd je door hem of haar geïntieerd om de volgende fase in te gaan.

WIBE: 'Terugblikkend op mijn eigen leven en in mijn werk van vandaag merk ik hoe belangrijk het begrip 'leermeester' voor mij was en is. Wat heb ik ze gezocht! Vanaf het moment dat ik het huis uit ging, wist ik heel goed dat ik moest gaan leren over wat ik aangetroffen had thuis, dat het me anders niet zou lukken in het leven. Ik zocht in de grote stromingen en bij grote leermeesters zoals Gregory Bateson, Eric Berne, Martin Buber, Norbert Elias, Milton Erickson, Erik Erikson, Carl Gustaf Jung, Emmanuel Levinas, Maurice Merleau Ponty hoe om te gaan met lijden en afsplitsing. Hoe kunnen mensen het levensvuur doorgeven waar het vuur door de generaties heen door teveel tranen verzwakt is, of zelfs gedoofd? Dat ik daar een ambacht van moest maken, was op een bepaalde manier geen vraag; ik heb dat aangetroffen in mijn persoonlijkheid en in de geschiedenis waar

ik uit voortkom. Ik studeerde af op de Calo (Academie voor Lichamelijke Opvoeding) met de eindschrijft *Relatie, in het bewegen is de mens bewogen*, waarin de betekenis van de fenomenologie werd uitgewerkt voor het vak gymnastiek. En voor mijn studie Cultuur- en Jeugdsociologie bestudeerde ik de denkbeelden van Maurice Merleau-Ponty. Bij het vormgeven van de opleiding leerlingbegeleiding - voor mij liggen daar de wortels van Phoenix - ging het over hoe je niet alleen vakinhoudelijk leraar kan zijn, maar ook hoe je leerlingen zo kan ontmoeten, dat je hen kan dienen in de moeilijke dingen die zij tegenkomen in het leven.'

Ik maak een mooie plek voor jou

Plekbesef en ordening zijn belangrijke bouwstenen in het gedachtegoed van Phoenix. Plek en plekbesef hebben alles met de traditie van het leven en van onze specifieke levenscontext te maken. Iedere cursist bij Phoenix ervaart dat aan den lijve. Ieder mens staat in een traditie en groeide op in een context die hij aantreft in het begin van zijn bestaan. Bij Phoenix wordt dit als gegeven aangenomen 'Het is zoals het is en het is zoals het gaat', het geeft geen pas om je hiertegen te verzetten of ermee te strijden. Het prachtige kleine boekje *De weg van de mens* van Martin Buber werd toegevoegd aan de syllabus van de opleiding *Professionele Begeleiding*, die inmiddels *Ambacht van het Hart* is gaan heten. De weg van de mens ging deel uitmaken van het gedachtegoed. Ook al vergeten we het gaande onze weg, wij slaan op onbewust en instinctief niveau onze wortels in het verhaal waarin wij geworpen zijn en we vervlechten ermee. Loyaal aan ons eigen nest gaan we daarbinnen een individuele specifieke en unieke weg, met ieder weer een heel andere context, ervaringen en levensthema's. Werken op de instinctieve en existentiële laag van het mens zijn, kreeg in toenemende mate plek en het leren dienen van de incarnatiebeweging kreeg in de vervolopleidingen handen en voeten. 'Plek' heeft een gelaagdheid aan gevoelswaarden in de ondertoon. In de reis die het instituut ging, begon het zo: >

WIBE: 'Een van de meest bepalende momenten was in 1989. Jannie en ik hadden beiden onze banen opgegeven en we stonden in de voormalige kapperszaak aan de Wolgadreef in Utrecht. Ik zag vooral de lekkageplekken aan het plafond, maar Jannie zei: 'Ik maak een mooie plek voor jou.' Wat een zin! Waar ze vervolgens in alle kleuren en toonaarden vorm aan gaf. Daar ben ik haar nog steeds zo dankbaar voor. In het ondernemen hebben Jannie en ik altijd zij aan zij gestaan, ze is zo belangrijk geweest in de vorming van ons instituut, vanaf de wieg tot aan de dag van vandaag. Ze vormde de bedding en bouwde het nest waar vogels in kunnen landen.'

Wat zich vanuit stilte ontvouwt; dicht bij de bron

Afgelopen jaar nam Jannie afscheid van Phoenix, maar aan de markante eigenheid die Phoenix vandaag de dag kenmerkt, leverde Jannie een wezenlijke bijdrage vanuit haar vrouwelijk leiderschap. Met haar sensitieve lijf geworteld in de plek van stilte die haar zo vertrouwd is, pikte ze signalen op, nog voordat ze zich in de vorm manifesteerden. Met haar wijsheid en haar gevoeligheid voor het lezen van de tekens, was Jannie van groot belang bij de opbouw van het instituut. In contact staand met wat zich in de stroom onder het instituut bewoog, verpersoonlijkte zij de 'getuige' of de 'waarnemer'. Met haar open, ontvankelijke en onderzoekende houding, was ze erop uit om de signalen die zij opving terug in verbinding te brengen. Daarbij verstond zij de kunst van het wachten.

JANNIE: 'De tijd leerde mij hoe levensprocessen rijpen en als het hun tijd is, zij naar het licht toe werken. Ik heb daar een diep vertrouwen in.'

De vreemdeling thuisbrengen

Het scheppen van condities waarin zich vanuit de stilte iets in de ontmoeting kan ontvouwen dat er werkelijk toe doet, ging Jannie van nature goed af. 'De ontmoeting als moeder van alle interventies en werken met de transitieruimte' is jargon dat je Jannie niet hoorde gebruiken, maar dat bleek uit haar professioneel handelen. Haar werk met cliënten en cursisten kenmerkte zich in het samen in de dialoog onderzoeken naar wat gezien, gehoord, begrepen en verstaan wil zijn. Zo opent zich een ruimte waarin het gezochte nieuwe, nog ongekende thuisgebracht kan worden. Diezelfde kwaliteit bracht ze ook in het instituut en het gedachtegoed.

JANNIE: 'Een plek voor mijzelf was vanuit mijn geschiedenis niet vanzelfsprekend. Tegelijkertijd was mijn gemis inspiratie om juist dat te bieden aan de mensen die bij Phoenix werkten en aan de mensen met wie ik in de begeleiding werkte.'

Medewerkers ervoeren in het contact met Jannie: je doet ertoe, je bent belangrijk. Markant voor de aard van de relatie was de zin die zij uitsprak bij het afscheid van een medewerkster: 'Dank je wel, dat we jou zo lang in ons midden mochten hebben.'

JANNIE: 'Sinds enige tijd worden de medewerkers van de facilitaire dienst zichtbaar; ze worden rechtstreeks bedankt in en door de groepen. Ik was daar destijds blij mee en vond dat we dat goed deden.'

Doen wat je zegt en zeggen wat je doet

Wibe en Jannie hoedden samen het gedachtegoed in alle uitingsvormen van de bedrijfsvoering. Ze spraken elkaar en de medewerkers daarop aan en lieten zich ook aanspreken; aanspreekbaar en aanraakbaar leiderschap, als belangrijke bouwsteen van het instituut. Begin ergens aan, voer het door, maak het rond en hou daarbij je oorspronkelijke intenties en waarden vast. Wat betrouwbaar is, blijkt uit je handelen en uit de consequenties van je handelen. Stil leren staan bij de impact die je daden hebben op anderen, in het nu en op wie en wat na je komt. Ook zo'n bouwsteen van Phoenix; ecologisch leren kijken, denken en werken, vanuit je plek in de velden van relaties waarin je schakel bent en hoe wat je doet rimpelingen teweeg brengt in die velden. Deze bouwsteen van het gedachtegoed is zowel een grondslag voor een duurzaamheidsbesef van waaruit de opleidingen bij Phoenix vorm krijgen, alsook in de relationele ethiek van Phoenix te vinden. Je leert de consequenties van je handelen als richtsnoer voor ethiek te bezien. Je bent altijd zelf in het geding en leerling van het leven. Koersen op het grote verbonden zijnsverband is binnen Phoenix een gegeven; wij mensen maken deel uit van velden van relaties en hebben hierin onze plek. Hier wordt in alle dimensies van de bedrijfsvoering en opleidingen naar gekeken. Dat grondt.

WIBE: 'Jannie toetste telkens aan coherentie en consistentie. Met haar instinctieve neus voor wat uit de aandacht dreigde te vallen en haar hart als zintuig dat zich oriënteert op verbinding, stond ze aan mijn zijde in alle dimensies van het instituut. Ik herinner me bijvoorbeeld dat ze zei: "Als je intervisiegroepen wilt maken, moet je ook zorgen dat er supervisie op komt, anders gaan de groepen zweven." Het is een voorbeeld van de vele manieren, waarop ze het begrip 'verbinding' in alle toonaarden inbracht.'

Zo stonden Wibe en Jannie aan de wieg van het gedachtegoed dat je vandaag de dag in alle toonaarden ervaart en proeft; de Mars en Venus van het instituut.

Makker van het eerste uur

In 1976-'77 ontmoetten Wibe en Piet Weisfelt elkaar bij de opleiding Leerlingbegeleiding. Ze vonden elkaar in hun gezamenlijke belangstelling voor het verband tussen maatschappelijke en persoonlijke ontwikkeling, didactiek en ontmoeting. Samen ontwikkelden ze trainingen voor leerlingbegeleiders. Piet en Wibe zijn de grondleggers van de *Driejarige opleiding in Professionele Communicatie*, die in het begin op vrijdag en zaterdag werd gegeven, en ze noemden deze 'Phoenix'. Samen werkten ze aan de eerste workshops en boeken; zo was er in de 80-er jaren de workshop met bijbehorend boek *Hoe raak ik je aan?*. In 1993 gaf Piet Weisfelt zijn baan op bij de Hogeschool Utrecht en vanaf die tijd werkten Wibe, Jannie en Piet samen. Een vruchtbare samenwerking kreeg zo vorm: Wibe en Piet hielden zich bezig met de opleidingen en workshops die steeds verder werden doorontwikkeld, Jannie richtte zich vooral op de organisatie daaromheen, variërend van financiën en administratie tot het aansturen van personeel. De praktijkruimtes liepen al snel vol. Wibe en Piet startten thematische groepen en ontwikkelden de workshop *Gespreksvaardigheden*.

'Schrijf in 7 minuten een verhaaltje over een dier dat in je opkomt en eindig met een vraag.' Het plezier spat er vanaf bij de trainers Piet en Wibe,. Het onbewuste komt in actie en gefascineerd kijken de cursisten naar de eindvraag van het tekstje dat ze zojuist gebrouwen hebben. Een levensvraag is zojuist op magische wijze tevoorschijn getoverd. Vervolgens gaan de verschillende dieren met elkaar in dialoog; de adelaar ontmoet het witte konijn, de tijger, zwaluw en dolfijn, perspectieven in ieders gespreksvaardigheden verruimen op een diepe laag. De metaforische ruimte van werk, spel, leren en creativiteit, op de laag van het wezenlijke doordrongen.

Piet Weisfelt leverde met zijn markante talenten belangrijke bijdragen aan de bouwstenen van Phoenix. Samen wijdden Piet en Wibe zich aan de grondslagen van het >

---

instituut. Vele uren werkten ze aan het ontwikkelen van de uitgangspunten. In 2000 werd een rijke samenwerking afgesloten: Piet Weisfelt volgde zijn verlangen om samen met zijn vrouw Marry Weisfelt & Partners op te starten. Wibe en Jannie benoemden Connie ten Klooster en Sander Reinalda als trainers.

WIBE: 'Ik ben Piet Weisfelt, mijn makker van het eerste uur, zo erkentelijk. Wat een vakman was hij, en hij had zo veel bereidheid om ons gedachtegoed samen in de wereld te zetten, terwijl er van buiten veel kritiek op was. De hunkering naar verbinding was een belangrijke motor, terwijl we regelmatig de vraag kregen: hoe kan je nou zoiets vaags beginnen, waar je geen bewijs voor hebt? We hebben vele jaren schouder aan schouder gewerkt, Piet en ik. We ontwikkelden de leerlijn, de contactcirkel, we schreven *Hoe raak ik je aan?*. We hadden een soort huwelijk. Ik ben slechts een keer gescheiden in mijn leven en dat was van Piet. Terugblikkend zie ik hoe onwetendheid heeft gemaakt dat de dingen gelopen zijn zoals ze liepen. Had ik het anders kunnen doen?

WIBE & JANNIE VEENBAAS

Wil jij monnik zijn ?

Phoenix ontwikkelde zich tot vrijplaats: een leer- en ontmoetingsruimte, waar je thuis kunt komen bij je eigen haard. Van een plek waar het goed toeven was, werd Phoenix een vrijplaats waar de ambachtsschool en levensschool hand in hand gaan: een plek waar iedere cursist de markante eigenschappen van het instituut aan den lijve ondervindt en waar de kwaliteit van welkom, aanraken en aanraakbaar zijn sleutelwoorden zijn. Echt goed worden in de beroepen die je kunt leren bij Phoenix, leer je door je beroep als ambacht te gaan zien, erkennen en aanvaarden, waarbij de ordeningen van het leven je tot gids zijn. Ik noem dit de magische Merlijnfactor van Phoenix; het heeft een grote aantrekkingskracht en is uniek in zijn eigenheid. Als cursist ervaar ik dit vanaf de eerste dag. Mijn liefde voor kwalitatief vakmanschap en mijn verlangen om echt goed te worden in mijn beroep, hield gelijke tred met mijn persoonlijke weg van leren ontmoeten, leren relateren, steeds dieper afdalend in het bestaan. Mijn kiel kwam dieper te liggen, zowel als mens als in mijn professie, waarin ik nu mijn eigen stijl vind. De magie van Phoenix, een aantrekkingsveld voor ieder die het verlangen voelt om te worden wie hij is en zich een ambacht tot in de puntjes eigen wil maken; het finslijpen en verdiepen in de opleidingen en workshops die altijd maar weer op twee benen lopen, die van ambachtsschool, levensschool en de ordening als gids; hoe geef je dit gedachtegoed door?

WIBE: 'Ik ontmoette Morten tijdens een training die ik gaf bij het NTI/NLP en ik weet nog precies wat ik tegen hem zei: "Hé makker, hier heb ik de touwtjes in handen!" Op een bepaalde manier moest hij toen nog beginnen, maar ik zag direct zijn potentie en zijn energetische gewicht. "Volgens mij heb ik vandaag mijn opvolger ontmoet", zei ik tegen Jannie toen ik thuiskwam.'

2002. Op een zondagmiddag op de Van Bemmelenlaan, waar Jannie en Wibe dan nog wonen, spreken Morten en Wibe hun commitment uit, zonder contract. Wibe heeft de brief van toen nog steeds - twee handgeschreven vellen papier. 'Wil jij monnik zijn? Want die bereidheid moet je hebben als leider van een instituut als Phoenix.', vraagt hij Morten. Ze kijken elkaar in de ogen, en maken een aantal basisafspraken voor - in eerste instantie - een periode van zes jaar. Rond 2005 dragen Jannie en Wibe de eerste aandelen aan Morten over en wordt hij mede-eigenaar van het instituut.

MORTEN HJORT

MORTEN: 'In de tijd dat Wibe mij vroeg om naar Phoenix te komen, bezocht ik in Denemarken het graf van mijn vader. Vanwege een verkeersomleiding stond ik voor het enige grote gebouw van het dorp. Het was alsof mijn vader iets tegen mij zei, en eigenlijk ben ik daar niet zo van. "Wat

is dat voor gebouw?', vroeg ik mijn moeder later. "Dat is het Phønixgebouw," vertelde zij, "jouw vader heeft daar een aantal jaar gewerkt, en hij heeft het daar echt goed gehad." Op dat moment was het geen vraag meer wat ik zou doen; alsof mijn plek bij Phoenix was voorbestemd. Een deel van mijn bestemming lijkt zich te voltrekken in periodes van 15 jaar. 15 jaar was ik toen mijn vader overleed, 15 jaar werkte ik bij Oracle en al met al zal het zo'n 15 jaar zijn dat ik heel nauw samenwerk met Wibe. Ik ben dankbaar voor wat Phoenix mij gebracht heeft op het vlak van hechten, blijven en mij toevertrouwen. Het past bij mijn levensweg dat ik reis tussen twee werelden zoals ik ooit gereisd heb tussen mijn vader en mijn moeder. 'Ik ga naar huis', zeg ik zowel als ik van Denemarken naar Nederland reis als vice versa.'

Morten bracht zijn unieke kennis, ervaring en talenten in bij Phoenix. Zo weet Morten moeilijke concepten in eenvoudige taal om te zetten en overdraagbaar te maken. Zoals hij het zelf zegt: 'Op West-Jutlandse wijze zeggen hoe het zit.' Vanuit zijn achtergrond bij Oracle, bracht hij zijn expertise op het gebied van Marketing, ICT, Financiën en het vruchtbaar doen zijn van samenwerkingsverbanden met andere partijen in. Binnen Phoenix, dat de levensfase van de volwassenheid naderde, werkte hij aan het ontwikkelen en implementeren van volwassen systemen die het inmiddels sterk gegroeide instituut ondersteunden. Morten werkte met zijn collega's nauw samen aan klant- en financiële systemen, de website, de Vuurvogel. Met zijn ondernemerschap en pioniershouding en zijn liefde voor leiderschap en organiseren, ontwikkelde hij de opleiding *Professionele Begeleiding van Organisaties*. In toenemende mate vinden leiders hun weg naar hem. De dienende, naar binnen gerichte aandacht van Phoenix vindt in Morten een weg naar buiten, waarmee hij Phoenix meeneemt 'voorbij het tuinhekje'. Hij werkt met veel plezier aan samenwerkingsverbanden en projecten met andere instellingen en instanties. Voorbeelden hiervan zijn *de Nederlandse School* en *Ereveld vol leven*, over beide kan je op de vernieuwde website lezen. >

MORTEN: 'Phoenix heeft de afgelopen jaren meer smoel gekregen met toegankelijkheid voor een bredere doelgroep. Voor grote externe projecten als de Nederlandse School of Ereveld zijn het cursisten die ons kwamen halen. "Willen jullie ons helpen met het naar buiten brengen van waar wij nu actief zijn?"', was hun vraag. Mijn toekomstperspectief voor Phoenix is dat wij aan de vooravond van een nieuwe fase staan, waarbij het verhaal van Phoenix ook door anderen wordt doorverteld. Ik verlang niet zozeer naar een organisatie die twee keer zo groot is, maar wel dat ons verhaal wordt doorverteld. Ik vind het ontroerend als dit via onze cursisten gaat, dat het steeds van binnen naar buiten gaat, en van buiten weer naar binnen komt.'

Wibe: 'Ik ben Morten erkentelijk dat hij - inmiddels alweer 15 jaar - bereid is om alle aspecten van de traditie, het erfgoed en gedachtegoed van het ambacht in de vingers te krijgen. In mijn vraag 'wil je monnik zijn' deed ik een groot beroep op hem. Want in die ene vraag lagen andere vragen besloten: Wil je de komende jaren van me leren en mijn leerling zijn? Wil je het erfgoed aannemen en voortdragen? Wil je je eigen weg toegewijd zijn? Ben je bereid aanraakbaar en aanspreekbaar te zijn in je leiderschap? Ben je bereid keer op keer terug te keren tot verbinding, ook als die terugkeer veel van je vraagt? Parallel aan dit proces ging ik een stille weg. Toen ik besloot dat ik Phoenix in een traditie wilde zetten, betekende dit dat ik bereid moest zijn een opvolger te zoeken die ik niet alleen het ambacht leer maar aan wie ik ook de eigenheid van het erfgoed over moest dragen. Morten wijdde zich aan dat proces terwijl we tegelijkertijd samen werkten rondom de dingen van alledag. Elke zomer opnieuw besloot ik vanuit de stilte welke opleidingen, welke workshops door te geven. Ik moet me eraan verbinden dat ik doorgeef en daarvoor zelf ook de consequenties nemen. In de tijd dat ik Morten ontmoette, wist ik dat Phoenix meer naar

buiten gebracht moest worden, terwijl het bouwwerk van binnen hecht moest blijven. Ik wilde eerst het commitment en de bereidheid van Morten om op zijn eigen manier in de traditie te staan. Mijn check zat op het monnikstuk; de toewijding om Phoenix ook in traditie te krijgen. Voor mij heeft het betekend dat ik mij ertoe gezet heb om steeds meer dingen over te dragen.'

Morten; 'Ik realiseer mij dat ik het monnikstuk heb aangenomen om het ambacht van dit vak te leren en ik heb diep van binnen bedacht: nu ga ik mijn hoofd buigen en lid worden. Ik heb je inderdaad opgevreten, en ik moest ook afstand van je nemen toen ik merkte dat ik zo toegewijd was dat ik me afvroeg: Waar ben ik nu in dit verhaal? In de terugkeer komen we in een andere verhouding terecht. In het begin droeg je mij veel meer, en nu mag ik jou soms meer dragen. Nu sjouw ik iets harder en mag jij iets meer in de luwte'. 'Het was tijd', zegt Wibe. 'In mijn ouder worden loopt het doorgeven parallel met het veranderen van onze relatie. Ik moest afscheid nemen van dingen die mij lief zijn. Ik voel dat het scherpst bij de opleiding De Maskermaker. Toen ik in 1988 het verhaal van de maskermaker hoorde wist ik dat ik er een opleiding van zou maken, ter ere van mijn vader. In het doorgeven voel ik de rouw. Ik kan voelen hoeveel het vraagt om bereid te zijn om terug te stappen. Daarin ontmoet ik ook de diepte van mijn eigen eenzaamheid. Maar hoe moeilijk ik het ook vind, ik kan wel doorgeven. De tijd nadert dat ik hier nog wel ben, maar dat ik meer van buiten naar binnen kom. Het moment dat ik achteruit stap en zeg: Nu ben jij aan de beurt. De verantwoordelijkheid nemend voor het proces dat ik toen opgestart ben. Ik kan al benieuwd zijn wie er in de toekomst gekozen zal worden door jou.'

'Ik ook', zegt Morten. 'En aan die vraag beginnen, kan ik nog niet. Je proeft hoe diep dat principe gaat. Hoe trouw aan uitgangspunten en traditie hand in hand gaat met

de rouw van de overdracht en het afscheid. Ik ben niet aan zet, ik moet jou volgen. Het heeft me heel goed gedaan om monnik te zijn en te werken aan mijn lidmaatschap. Een goede leermeester in een goede werkomgeving is een zegen voor een verloren man als ik. Ook het wachten heeft me goed gedaan, en ik heb nooit uitdagingen te kort gehad. Het snappen van dit werk en daar taal voor vinden is al een avontuur op zich. Ontroerend dat we hier in al die jaren op allerlei manieren contact over hebben gehad. Vol wachten en voldoende om te ontwikkelen en in te bijten.' Wibe: 'Ik verheug me op een toekomst waarin Phoenix door gaat, een tijd waarin ik minder 'spullenbaas' ben en veel meer inhoudelijk werk kan doen. Ik verheug mij en ik kan het verlies voelen.' 'Jouw terugstappen doet mij goed en het doet ook pijn. Op dit scharnierpunt zijn we nu aangekomen' zegt Morten.

Wibe en Morten realiseren zich dat ze daar niet veel in te kiezen hebben; het voltrekt zich, het ritme van de tijd bepaalt. Het wordt stil.

Plek van de moeite

Het succes van Phoenix komt niet zomaar aangewaaid. Ik kan zien hoe Wibe en Jannie er al die tijd op toezagen dat ze trouw bleven aan de wetten van het leven, waardoor zij het instituut in een door het leven ondersteunde positie brachten. Trouw blijven aan de eigenheid en de groei van het instituut brengt soms ook een worsteling met zich mee. Een van de aspecten van moeite is het aanvaarden van de consequentie dat groei met het leven is ingegeven en je groei niet kunt stoppen. Phoenix werd groot, groter dan het pand aan de Raiffeisenlaan kon dragen en huisvesten. Nu heeft Phoenix drie en soms zelfs vier verschillende locaties. Het onderling contact dat er doorgaans vanzelfsprekend was, moet nu

bewust gezocht en onderhouden worden. Phoenix werd groter dan sommige trainers en medewerkers lief is. Niets is en blijft hetzelfde, ook dat is met het leven gegeven en het brengt ook verlies met zich mee.

Goede mensen

Wibe: 'Er zijn zoveel mensen aan wie ik schatplichtig ben dat ik ze niet allemaal kan noemen. Het is een zegen om mensen om mij heen te hebben aan wie ik zoveel kan toevertrouwen; wat zijn we er in geslaagd om goede mensen in ons instituut te krijgen die als een verbonden geheel kunnen samenwerken. Dat is groot. Al onze trainers en al onze mensen in de ondersteunende diensten!' Morten: 'Ik ben trots op onze 'werkplaats', waarin de leden met zoveel talent, toewijding, in onderling samenspel bedding, groei en ontwikkeling organiseren. Op dit moment verdiep ik me in mijn werk met leiders in het ambacht van het leiderschap en in organisaties als werkplaatsen. Organiseren verwijst naar 'iets van organen voorzien', de tafel zo dekken en de organisatie zo inrichten, dat de functies van de delen op elkaar zijn afgestemd. Ik ben me gewaar van de grote klasse van al onze collega's die in onderlinge afstemming de organen van het instituut vormgeven, van zuurstof voorzien en vitaal houden.'

Ode aan de cursisten

Phoenix dankt de ontwikkeling en verruiming van haar gedachtegoed en haar eigen groei mede aan al die ontmoetingen en ervaringen met toegewijde cursisten, die de moed en bereidheid hebben om hun ervaringen in te brengen, hun weg te gaan en hun ambacht blijvend te ontwikkelen. Morten en Wibe zijn daar beiden diep van doordrongen. Met iedere cursist komt er weer een unieke eigenheid in het veld van cursisten bij en al is het een opleidingsinstituut waar je als cursist iets kunt komen leren, andersom is het natuurlijk ook waar. 'Wat is er veel geleerd van al die levenservaring, die specifieke levensthema's en levensverhalen, hoe verschijnselen zich in al die ervaringen weer op eigen wijze voordoen', zeggen Wibe en Morten. Morten: 'Soms denk ik wel eens, wie is de leraar en wie is de leerling? Ik ben me er terdege van bewust hoeveel ik van de cursisten en hun ervaringen leer in de ontmoeting. Daar ben ik dankbaar voor.'

En ik ben ontroerd over de diepe betrokkenheid bij het instituut van de cursisten. Als ‘lopende vuurtjes’ zijn heel veel cursisten ware ambassadeurs van en voor Phoenix; door hun eigen inspiratie steken zij anderen aan. Dat is voor het instituut van grote waarde en belang; dat de kringen in het water rondom Phoenix steeds verder uitwaaiëren, is mede dankzij hen.’ Er is zelfs een Phoenix Alumnigroep actief op LinkedIn, Caroline Lalieu en Marc Stekelenburg namen dit initiatief voor en door cursisten. Dat is rijk.

Plek voor bewegingsleren

Phoenix is met een factor 3 gegroeid ten opzichte van toen en een ontmoetingsplaats geworden waar het vuur brandt. Als cursist ervaar je dat aan den lijve; de opleidingen bij Phoenix zijn niet vrijblijvend; altijd ben je zelf in het geding. Ooit prijkte dit prachtige tekstje op het kaftje van een oude brochure:

---

en hiernaar keer ik terug
zoals de lijn naar het uitgangspunt
het vuur naar de zon
de beek naar de zee

~Busenello~

Een tijd terug werd mij gevraagd om een tekst voor Wibe te schrijven die hem kenschetste. Door van Wibe een werkwoord te maken kwam ik op de term ‘bewegingsleraar’ en viel me in dat je je bij Phoenix een specifiek soort scholing eigen leert maken, die we ‘bewegingsleren’ zijn gaan noemen. In een workshop met Jaap van der Wal leerde ik over de fenomenologie van het embryo, hoe het nog ongeboren menskind keer op keer een leerbeweging maakt van buiten naar binnen en van binnen weer naar buiten. De parallel met de didactische formule van Phoenix trof mij, de natuurlijke leer- en vormingsweg van de mens getrouw. Tot op de dag van vandaag is de terugkeer tot verbinding, de gave die de

mens daarbij gegeven is en de opgave die het voor ons mensen behelst een grondtoon bij Phoenix. Hoe de weg telkens gaat van wat je buiten aantreft, je binnen jezelf uitzoekt. Hoe alle aspecten van het ambacht innerlijk ervaren en doorleefd kunnen zijn, zodat je het hanteren van een instrumentarium niet verwart met het instrument-zijn. Hoe het bij Phoenix niet anders kan, dan dat de leerweg van buiten naar binnen en weer naar buiten gaat. En hoe je in je weg naar buiten, in het onder ogen komen van de consequenties van je handelen, een richtsnoer voor ethiek vindt. Phoenix integreert een levensschool en een ambachtsschool en dat maakt het instituut uniek. Je kunt er keer op keer naar terug. Het leven stuwt ons naar nieuwe niveaus van rijpheid voort. Als cursist leer je leerling van het leven te zijn en telkens terug te keren tot verbinding. Naar de plek die er voor je is. De gave en de opgave van het mens-zijn, je reis toegewijd. Aanraakbaar zijn in je persoonlijk leiderschap, je aan laten spreken en waar je uit verbinding ging, terug te keren. De ommekeer is de mens gegeven; de hunkering naar verbinding als antwoord op afsplitsing en verwijdering krijgen binnen Phoenix hoofd, hart, handen, lijf en voeten.

MANON VOS

Een plek voor verwerking en voltooiing

2014: Jannie neemt afscheid van Phoenix en ze draagt het stokje over aan Manon Vos. Manon neemt samen met Wibe en Morten de dagelijkse leiding voor haar rekening. Daarnaast bekwaamt ze zich - net als iedere directeur bij Phoenix - in het trainersvak. Morten kende haar al van voor Phoenix, toen ze bij hem in zijn praktijkruimte aan de Pieterstraat kwam. Hij ervaart haar als een vrouw die veel ziet.

WIBE: 'Manon Vos is voor ons de belofte van de jongere generatie. Met haar grote bereidheid om de dingen aan te gaan in contact en te willen leren rondom de verliezen die haar leven kleuren, kan zij nog zoveel vruchtbaarheid kwijt in dit vakgebied en bij ons.'

Manon is een bekwaam bestuurder en neemt naar Phoenix haar jarenlange expertise mee op dit gebied. Met haar gave om voorbij het complexe de eenvoud en essentie der dingen te zien, wist ze in korte tijd een waardevolle bijdrage te leveren aan het uitlijnen van de bedrijfsvoering van het instituut. Manon werkt vanuit verbinding en vrouwelijk leiderschap; ze kan goed luisteren en neemt tijd om in alle rust eenieder te horen. In het trainerschap en in de individuele begeleiding komen heden en verleden voor haar samen.

MANON: 'De zin 'het leven wordt voorwaarts geleefd en achterwaarts begrepen' van Kierkegaard komt in me op als ik aan mijn plek bij Phoenix denk. Ik was niet op zoek naar deze plek, maar terwijl ik de topclass tot bestuurder in de gezondheidszorg deed, volgde ik ook de Core Energetica (een opleiding voor lichaamsgerichte psychotherapie). Blijkbaar was ik toen al op zoek

naar de verbinding tussen de wereld van besturen en de wereld van persoonlijke groei en spirituele ontwikkeling en misschien onbewust al op weg naar deze plek bij Phoenix. Op een bepaalde manier was het ook noodzaak voor me. Ik verloor in korte tijd zowel mijn broer als mijn vader. Terugkomen in mijn lijf en mezelf welkom heten zijn de grote, terugkerende thema's in mijn leven. Ik miste destijds daarvoor de bedding; ik vind het heel vervullend om dat nu te kunnen bieden aan onze cursisten. Om ze te kunnen begeleiden in het spannende proces van in je lijf landen, of het verlangen om gezien te worden en de trek om je te verstoppen. Ook dat ken ik goed. Als ik in de schijnwerpers kom te staan, is mijn eerste neiging om op zoek te gaan naar de coulissen. Dus dat onvoorwaardelijke 'welkom' van Phoenix, één van de leidende principes binnen ons instituut, is me zo dierbaar. Op mijn lijf geschreven, van binnenuit en naar buiten toe doorleefd!'

Phoenix anno 2015 is een school waar je een ambacht kunt leren en waar je je eigen stem en trilling kunt vinden. Waar je terecht kunt met je stokken en je stromen, eigen aan het leven. Waar het leven leermeester is en je een antwoord leert te geven op de weg die je aantroft. Een plek waar gemis je tot inspiratie is. Ik hoop dat het me lukte om de essenties van het instituut uit de verf te laten komen, tot leven te brengen en recht te doen. Phoenix is een huis waar ik trots op ben. Het huis is niet van mij, maar ik draag aan het huis en haar gedachtegoed graag mijn steentje bij. 🌿

Je draagt de lamp en de lamp draagt jou.
De vlam van de een, verlicht de ander.
